Published December 27, 2000

Klapalekiana, **36**: 289, 2000
ISSN 1210-6100

FAUNISTIC RECORDS FROM THE CZECH REPUBLIC – 117

Coleoptera: Staphylinidae: Scaphidiinae

Scaphisoma inopinatum Löbl, 1967. Bohemia bor.: Krušné hory mts, Fláje env., Flájské rašeliniště peatbog (5347), 50°41'N 13°36'E, 9.vii.1991, 2 spec., J. Růžička leg. et coll.; Modlany env., Zalužanský potok brook (5349), 50°39'N 13°54'E, v.1999, 2 spec., J. Farkač (Praha) leg. et coll.; Bohemia centr., 5 km north-west of Dobříš, Hřebeny ridge (6150d), 49°49'N 14°07'E, 8.iv.1989, 1 spec., O. Hovorka (Praha) leg. et coll. All specimens I. Löbl det. Widely distributed throughout northern, central and south-eastern Europe, Caucasus, Mongolia, southern Siberia and Far East of Russia (Löbl 1997). From the Czech Republic reported only from Moravia by Jelínek (1993). New species for Bohemia.

JELÍNEK J. 1993: Scaphidiidae, p. 38. In: JELÍNEK J. (ed.): Check-list of Czechoslovak insects IV (Coleoptera). Seznam československých brouků. *Folia Heyrovskyana*, Suppl. 1: 3-172 (in English and Czech). – LÖBL I. 1997: Catalogue of the Scaphidiinae (Coleoptera: Staphylinidae). *Instrumenta Biodiversitatis*, 1: i-xii+1-190.

Ivan LÖBL, Muséum d'histoire naturelle, Case postale 6434,
Route de Malagnou, CH-1211 Genève 6, Switzerland
Jan RŮŽIČKA, Department of Ecology, Faculty of Forestry,
Czech Agricultural University, CZ-165 21 Praha 6, Czech Republic

RECENZE

PERREAU M. 2000: Catalogue des Coléoptères Leiodidae Cholevinae et Platypsyllinae. *Mémoires de la Société Entomologique de France*, 4: 1-460. ISBN 2-912703-03-4, cena 540 FF.

Uvedená práce je celosvětovým katalogem dvou skupin brouků z nadčeledi Staphylinoidea, které v evropské literatuře byly dříve tradičně pojímány jako samostatné čeledi Catopidae a Leptinidae. Dnes jsou obě skupiny považovány pouze za podčeledi, řazené do čeledi Leiodidae, a z důvodů priority jsou pro ně používána jména Cholevinae a Platypsyllinae - blíže viz např. práce Newtona & Thayerové (1992).

Práce je členěna na následující oddíly: (1) úvod, (2) poděkování, (3) podrobný popis struktury katalogu (včetně zavedení zkratek citovaných sbírek), (4) fylogeneze a taxonomie (která je dále členěná na dvě části, popisující historii klasifikace obou skupin, dále klíč na určování podčeledí v rámci celé čeledi Leiodidae a popis nových taxonů), (5) nomenklatorické problémy, (6) vlastní text katalogu (včetně klíče k určování všech tribů a subtribů podčeledi Cholevinae), (7) bibliografie, (8) index rodů a podrodů a (9) index druhů a poddruhů.

Poněkud netradičně jsou v rámci katalogu popisovány nové taxony. Je popsán nový rod a druh (*Baryodirus hammondi* z Malajsie), který je zařazen do nově popsaného monotypického subtribu Baryodirina, začleněného do tribu Ptomaphagini; východopalearktický rod *Sciaphyes* Jeannel, 1910 je přeřazen z tribu Leptodirini do nově popsaného monotypického tribu Sciaphyini; a dále, druhová skupina *Ptomaphaginus tantillus* Szymczakowski, 1975 (čítající 12 druhů z orientální oblasti) je vyčleněna do nově popsaného samostatného rodu *Ptomaphaminus*.

Autor dále synonymizuje následující tři dvojice taxonů: *Choleva vornatscheri* Schweiger, 1950 jako mladší synonymum druhu *Ch. glauca* Britten, 1918, *Catops limbu* Perreau, 1986 jako mladší synonymum druhu *C. eberti* Szymczakowski, 1965 a konečně *Speonomus hydrophilus* Jeannel, 1907 jako mladší synonymum druhu *S. normandi* Jeannel, 1906. Dále je uvedena nová kombinace: *Apocatops sachalinensis* (Iablokoff-Khnzorian,

1970) (původně popsaný v rodu *Catops* Paykull, 1798). Všechny tyto změny jsou přehledně uvedeny v samostatné kapitole před vlastním seznamem taxonů.

Celkem katalog uvádí následující počty validních taxonů: 297 rodů a 1659 druhů podčeledi Cholevinae, a 4 rody a 13 druhů podčeledi Platypsyllinae.

Řazení jmen v rámci všech taxonomických úrovní ve vlastním seznamu taxonů je abecední, vyšší taxonomické členění vychází z práce Newtona (1998). Autor si klade za cíl ambiciózní úkol: uvést co nejúplnější seznam prací, týkající se každého taxonu, včetně originálního znění jména taxonu v každé práci. Navíc je zaveden systém zkratek, snažících se postihnout zejména na druhové úrovni detailnější zaměření každé citované práce. U rodů a podrodů je navíc uveden způsob fixace typového druhu, u druhů a poddruhů originální název typové lokality a pokud možno i uložení primárního typového materiálu. Způsob fixace typu nebo název typové lokality a uložení typů je uvedeno i u všech jmen, která jsou řazena jako mladší synonyma. Každá práce je u jednotlivých taxonů v seznamu uvedena jen ve zkrácené citaci, její úplné znění je uvedeno v bibliografické části katalogu.

Stručně je pro každý validní druh či poddruh uvedeno celkové známé rozšíření. To je uvedeno velmi detailně zejména u kavernikolních taxonů z tribu Leptodirini, ale často jsou údaje o rozšíření uvedeny jen velmi přibližně, zejména u epigeických druhů s rozsáhlejším areálem.

Pochválit je nutno velice pečlivé citování jmen autorů i literatury v bibliografické části práce, uváděné v originálním znění včetně všech speciálních písmen národních abeced i u slovanských jazyků, maďarštiny, rumunštiny apod.

Práce podobného rozsahu bývá vždy zatížena řadou opomenutí a technických chyb. Jméno druhu *Choleva mertliki* Vávra, 1998 bylo zkomoleno na *Ch. merkliti* (str. 93). U řady evropských druhů chybí citace některých faunistických prací, zejména německé a skandinávské provenience. Navíc, i když řada prací je v katalogu uvedena, údaje o známém rozšíření druhů nejsou korektně aktualizovány (např. u druhu *Choleva reitteri* na str. 93, *Nargus wilkini* na str. 104). Některé uvedené práce nejsou správně excerpovány: např. faunistická práce Janáka (1988) je uvedena jako katalog podčeledi Cholevinae z České republiky (str. 38).

Nově jsou vytvořeny neformální názvy pro některé druhové skupiny (např. skupina *Anemadus smetanai* na str. 45, skupina *Catops eberti* na str. 118, skupina *Catops miensis* na str. 130 či skupina *Catops oaxaca* na str. 132). I když tyto skupiny nejsou nomenklatoricky závazné, z hlediska taxonomického bude jejich užívání poněkud problematické, protože v katalogu nejsou doplněny žádnou morfologickou charakteristikou. Podobně není k dispozici morfologická charakteristika již existujících druhových skupin, jejichž koncept byl změněn zařazením dalších druhů.

Celkově je však nutno konstatovat, že tato práce je jedinou recentní prací, zpracovávající formou katalogu v celosvětovém měřítku podčeledi Cholevinae a Platypsyllinae po dnes již přece jen zastaralých souborných pracích Jeannela (1922, 1924, 1936). Rozsáhlé dílo, které je výsledkem mnohaletého úsilí autora, lze přes uvedené nedostatky doporučit jako nepostradatelný zdroj informací o uvedených skupinách.

LITERATURA

JANÁK J. 1988: Zajímavé nálezy brouků čeledi Catopidae v severozápadních Čechách (Coleoptera). (Interessante Funde der Käferfamilie Catopidae in Nordwestböhmen). *Sborn. Okres. Muz. v Mostě, Řada Přírodověd.*, 10: 13-15 (in Czech, German abstr.).

JEANNEL R. 1922: Silphidae Leptininae et morphologie comparée du Leptinus testaceus et du Platypsyllus castoris Rits. *Arch. Zool. Exp. Gén.*, 60: 557-592.

JEANNEL R. 1924: Monographie des Bathysciinae. *Arch. Zool. Exp. Gén.*, 63:1-436.

JEANNEL R. 1936: Monographie des Catopidae (Insectes Coléoptères). *Mém. Mus. Natn. Hist. Natur., Nouv. Sér.*, 1: 1-433.

NEWTON A. F., Jr. 1998: Phylogenetic problems, current classification and generic catalogue of world Leiodidae (including Cholevinae), pp. 41-178. In: GIACHINO P. M. & PECK S. B. (eds): *Phylogeny and Evolution of Subterranean and Endogean Cholevidae (=Leiodidae Cholevinae). Proceedings of a Symposium (30 August, 1996, Florence, Italy), XX International Congress of Entomology.* Museo Regionale di Scienze Naturali – Torino, Torino, 295 pp.

NEWTON A. F., Jr. & THAYER M. 1992: Current classification and family-group names in Staphyliniformia (Coleoptera). *Fieldiana: Zoology, New Series*, 67: i-iv+1-92.

Jan Růžička